

Erik Wintermark,
Bekkefare 16,
0280 Oslo
Erik.Wintermark@gmail.com

Bergen, 18. desember 2015.

Søkers merknader til innkomne høringsuttalelser

Ved Fristens utløp er det kommet inn høringsuttalelser fra til sammen 34 instanser / private:

- Anders Johnsen
- Anne Gro og Anders Johnsen 1&2
- Arne Helge Teigen
- Atle Granstøl
- Aust-Agder fylkeskommune
- Bjørn Gabrielsen
- Bård Torkel Teien
- Christopher Mürer 1-3
- Einar Teigen
- Erling Okkenhaug
- FNF Agder
- Frank Jakobsen
- Fylkesmannen i Aust-Agder
- Gjerstad kommune
- Inger Lier Madsen (mangler vedlegg)
- Jan Erik Gjernes
- Jan Marcussen
- Jan-Henry Næss
- Karin Brekke 1&2
- Knut Clausen
- Kragerø kommune
- Levangsheia jeger- og fiskeforening
- Lisbeth Leivann
- Naturvernforbundet i Kragerø
- Nils Jan Leivann
- NJFF Aust-Agder
- Randi Naess Couzelin
- Risør kommune
- Rolf Nilsen
- Signe Leivann
- Statens vegvesen
- Telemark fylkeskommune
- Åse Næss

Alle høringsuttalelsene er gjennomgått nedenfor, med samlet oppsummering og tilsvarende.

Anders Johnsen og Frank Jakobsen 24.11.2015

Ikke imot etablering av næringsvirksomhet, ønsker konsekvensene utredet grundig.
Imot 1 meter regulering, uenig at friluftsverdien er «liten»
Forventer omfattende KU for innvirkning på dyreliv og brukere.

Anne Gro og Anders Johnsen 21.09.2015 og 09.10.2015

Vannstand må ikke senkes under minste høyde og vannstand må ikke variere for mye om vinteren. Mange benytter Leivann som vannkilde, og redd for frosne vannledninger hvis senkning på vinterstid. Redd for særlig tørre somre uten tilsig.

Arne Helge Teigen 30.09.2015

Ligger til «Lonene» der det er meget grunne passasjer. Redd for at det vil gro igjen og bli sumpområde ved senkning, og bli utilgjengelig med båt. Så det da vannstanden var -80 cm i fjor.

Atle Granstøl 06.11.2015

Har hytte på G alarmsystem ranstøl, og sr med stor uro på å senke Leivann en meter- Hva er «normal-vannstand»? Sommeren 2014 lite vann og ingen ferdselsmulighet i Lonene. Tar også drikkevann fra Leivann.

Aust-Agder fylkeskommune 17.11.2015

Seksjon for kulturminner har ingen spesielle merknader til søknaden.
Burde vært gjort grundigere undersøkelser av friluftsliv, Leivann er godt padle- og fiskevann med flere badeplasser. Nedtapping en meter negativ for friluftinteressene.
Ønsker fri opp- og nedvandring av anadrom fisk og ål, med krav om slipp av minstevannføring.
Anbefaler resirkuleringsteknologi for å redusere vannuttak.

Bjørn Gabrielsen 29.09.2015

Hytte i Lindvik og har stor glede av rekreasjonsmulighetene i Leivann, sommer som vinter. Opplevd lav vannstand gjennom flere år, noe som medfører redusert fremkommelighet. Ønsker at vannstanden i framtiden ikke blir for lav. En meter nedtapping er for mye.
Er skeptisk til videre nedtapping hvis nødvendig, mange naboer. Burde vært innhentet kommentarer fra alle til søknaden. Bør ikke tappes mere enn 30-40 cm.

Bård Torkel Teien 29.09.2015

En meter nedtapping er for mye i et vann med store grunnområder. Har vannuttak fra leivann og frykter at vannledning vil fryse vinterstid.

Christopher Mürer 29.09.2015 / 12.10.2015 / 23.11.2015

Har hytte på Rundholmen, og lav vannstand medfører ulemper for båtplasser og badeplasser og ferdsel i vannet. Tåler ikke mere enn 30-40 cm. Det er også utstrakt friluftsliv i Leivann, med kanoer og kajaker og mange som overnatter på øyene i innsjøen. Han har målt vannstand 10. oktober til 5,97 moh. han mener at alle skal tilskrives direkte.

Einar Teigen 02.10.2015

Kritiserer at ikke alle har fått dette direkte tilsendt.

Påpeker friluftsverdiene og at innsjøen brukes til padling, både speidere, skoleklasser og privatpersoner. Mange områder sårbare for nedtapping. Ber NVE vurdere de store ulempene b\ved nedtapping særlig sommerstid.

Erling Okkenhaug 28.09.2015

Lave vannstander er kritisk for området Lonene, viste seg i 2014. Etterlyser vannstandsstatistikk, og mener smertegrensen er 30 cm under «normalvannstand». Denne er lett å påvise, da de har hatt samme badeplass i 50 år.

FNF Agder 30.11.2015

Har primært vurdert søknadens innvirkning på anadrom fisk, samt virkning for friluftsliv. Vassdraget er et sjøaure og ål vassdrag. Ønsker reetablert oppvandringsmulighet for sjøaure og ål, med krav om minstevannføring. Påpeker at nedtapping vil ha uønskete effekter på friluftslivets attraktivitet.
(FNF har for øvrig i store deler ordrett samme høringsuttale som fylkesmannen)

Frank Jakobsen 15.10.2015

Grenser til Lonene, og er forundret over manglende direkte tilskrivning. Nedtapping uønsket mhp ferdsel, og viser til tømmerfløtingsretter. Kommer til å kjempe imot med ALLE lovlige virkemidler.

Fylkesmannen i Aust-Agder 28.09.2015

Har primært vurdert søknadens innvirkning på anadrom fisk, samt virkning for friluftsliv. Vassdraget er et sjøaure- og ålevassdrag, og detet har høy prioritet i Vannregion Agder som vannforvaltningsplan. Laksetrapp bygget i 1912 for å hjelpe fisken opp, denne ble modernisert i 1996. Denne er stengt de siste årene, og vassdraget har nok ikke sjøaure i dag. Utløpet ligger til Svennerbassenget som er en nasjonal laksefjord. Ønsker å opprettholde eksisterende lave press fra oppdrettsnæringen, med rømming.

FMAA mener det er vanskelig å se den samfunnsmessige kost-nytteverdien av et settefiskanlegg, og fylkesmannen mener at generelt fravær av settefiskanlegg er svært positivt for regionen.

Fylkesmannen vil fremme innsigelse dersom det gis fritak for slipp av minstevannføring.

«Gjerstad» kommune 09.11.2015 = tillegg Risør kommune

Skogbrukssjef for Gjerstad og Risør kommuner har sendt inn en uttale på vegne av Risør kommune, vedrørende bruekrinteresser, friluftsliv, fisk og vilt. Regulering vil påvirke bunndyrproduksjon i strandsonen og dermed påvirke fisken. Friluftsliv berøres også. Savner nærmere vurdering av konsekvenser.

Inger Lier Madsen 18.10.2015

Viser til et vedlegg som NVE ikke har lagt ut på nettsidene sine.

Jan Erik Gjernes

Skeptisk til forhold vedrørende senkning av vannstand. Positiv til næringsvirksomhet, og synes det er viktig at andre berørte interesser blir hørt.

Jan Marcussen 23.10.2015

Senkning av vannstand på vinteren vil føre til usikker is og redusert mulighet for uttak av tømmer på isen. Leivann er et populært område for padling, fisking, natur og dyreopplevelser.

Jan-Henry Næss 01.10.2015

Senkning vil få stor virkning for Lonene, og både båt plasser og bade plasser vil bli skadelidende. Positiv til næringsvirksomhet, og er interessert i å finne en løsning som tjener alle.

Karin Brekke 05.10.2015

Leivann er landskapsvernområde. Senkning er ikke gunstig for fiskebestandene i Leivann. Hekkende jaktfalk vil bli påvirket, det samme vil beverbestanden. Vegetasjonen langs vannet vil bli erodert og skyllet ut ved senkning. Friluft interesser, både private og kommersielle vil bli påvirket. Leivann er foreslått som vannkilde for Risør kommune.

Knut Clausen 25.11.2015

Lokalkunnskap synes fraværende i konsekvensutredningen, og virkning av senkning er mange, særlig for utøvelse av friluftsliv. Fiskeørn og vandrefalk hekker i området.

Kragerø kommune 24.11.2015

Kommunen ser positivt på næringsutvikling og arbeidsplasser som følger av et nytt anlegg. Kommunen forutsetter at natur, miljø og friluftsliv blir ivaretatt i konsesjonsvilkår. Bør vurdere resirkuleringsteknologi for å begrense både vannbruk og utslipp, og at det opprettholdes minstevannføring i utløpsbekken og at anadrom fisk og ål sikres fri tilkomst.

Levangsheia jeger- og fiskeforening 16.11.2015

Vannstandsregulering ned en meter er en stor ulempe, særlig for friluftsliv. Etablert padlerute fra Eidsvann i Kjolebrønd til sjøen ved Gjernes, eller gjennom Lonene over til Skarvann. LJFF har tradisjon for isfiskearrangement når forholdene tillater det. Vannets kvaliteter i forbindelse med friluftsliv underkjennes

Lisbeth Leivann 04.11.2015

Bekymres for at leivatnet skal tappes for mye. Påvirker salamandrene nede ved stranden, og ferdsel gjennom Lonene vil hindres. Håper på fortsatt normal vannstand i Leivann.

Naturvernforbundet i Kragerø 29.11.2015

NVF har supplerende informasjon om naturverdier, friluftsliv og fiskeressurser som ikke er hensyntatt i søknaden. De ber spesielt om at slipp av minstevannføring i utløpsbekke og at grunnområdene blir tatt vare på uten for mye nedtapping.

Søknaden støtter seg på en veldig enkel og rask utredning av området, uten befaring av naturverdier i felt. Friluftsliv og slike naturopplevelser med et padleeldorado er etter hvert sjedne langs Skagerakkysten. Ber om at videre vurderinger baseres på grundigere undersøkelser i området. Tiltakshaver bør bruke «best tilgjengelig teknologi» for å redusere sitt vannbruk.

Nils Jan Leivann 20.11.2015

Senkning av vannstand med en meter vil medføre problem for tilgang til båter ved Leivanngårdene. Senkning vil føre til temperaturøkning og algeoppblomstring, samtidig som oksygeninnholdet i vannet synker. Dette vil gå ut over fiskebestandene. For høy vannstand vil føre til problem for gytende fisk. Langgrunne områder, særlig ved Lonene, vil disse bli særlig berørt.

NJFF Aust-Agder 25.11.2015

NJFF er sterkt imot søknaden, fordi elven ikke vil produsere anadrom fisk i framtiden, ålen vil få ødelagt sitt oppvekstområde og fordi NJFF ikke støtter etablering av smoltanlegg i regionen på generelt grunnlag.

De ønsker at det etableres trygg opp- og nedvandringsløsninger for sjøaure og ål.
(NJFF har for øvrig i store deler ordrett samme høringsuttale som fylkesmannen)

Randi Næss Couzelin 01.10.2015

En senkning av vannstand på 1 meter vil få dramatiske konsekvenser for fastboende, hytteiere, fauna og flora og hele det økologiske systemet vil bli forandret. Det vil gjøre ferdsel med båter vanskelig, og badeplassene vil bli ubrukelige.

Risør kommune 24.09.2015

Risør kommune har vi ingen planmessig merknader. Når det gjelder eventuelle tiltak antas at dette følges av gjeldende lover.

Rolf Nilsen 29.09.2015

Ser svært positivt på planlegging av næringsvirksomhet ved Gamle Gjernes Mølle, men vilkår for regulering av Leivann må gjennomgå slik at eiere og brukere ikke blir skadelidende. En meter senkning gjør tilgjengeligheten til vannet vanskelig. Særlig i Lonene.

Demningene er enkle og trenger modernisering for å kunne regulere vannstanden tilfredsstillende. Brukere av Leivann har hatt problem med vannstanden gjennom mange år.

Historisk sett har brukerinteressene i og rundt Leivann så langt tilbake som i 1912 inngått skriftlig avtale med driverselskapet/ eierne av Gjernes Steinmølle. Avtalen beskriver rettigheter og plikter i forbindelse med utskiping av tømmer og ved, ut i sjøen fra vannet Leivann. Dokumentene finnes i Riksarkivet i Kristiansand.

Signe Leivann 27.10.2015

Kartverket viser høyde 5,9 moh. på Leivann. En senkning av vannet vil få store konsekvenser for friluftsliv, fiskeoppgang, gyteforhold, beverbestanden og den sårbare naturen i Lonene.

Statens vegvesen 21.08.2015

Statens vegvesen har ingen vesentlige merknader til søknaden. Fylkesveg nr. 351 krysser Leivannet i eksisterende bru. Vi ser ikke at tiltaket vil påvirke denne negativt. De gjør oppmerksom på at dersom det blir aktuelt å krysse fylkesvegen med kabler eller rør, må dette søkes oss på vanlig måte.

Telemark fylkeskommune 03.11.2015

Fylkeskommunen kjenner ikke til automatiske fredete kulturminner i konflikt med søknaden. Det gjøres gjøres oppmerksom på meldeplikten etter kulturminneloven § 8 andre ledd, som oppstår når det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd.

Saken er også oversendt Norsk Maritim Museums, som heller ikke har merknader i saken ut over det som følger av meldeplikt ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet

Åse Næss 14.10.2015

Er medeier i et sommerhus ved Leivann. Vannets og områdets skjønnhet og kvaliteter er noe vi sterkt verner om og som ikke må gå tapt. Det kommenteres videre på søknadens dokumentasjon, og at senkning av vannstand vil påvirke Lonene som vil gro igjen. Området er mye brukt til friluftsliv, og lav vannstand vil sjenere brukerne rundt Leivann.

Oppsummering

Søknaden synes å ha skapt engasjement, noe som er typisk for områder med fritidsbebyggelse med eiere bosatt helt andre steder. For disse betyr opplevelsen og tilgangen til «det de alltid har hatt» veldig mye. Dette skal ikke undervurderes, og synes dessverre å ha vært «underkommunisert» i søknadsdokumentasjonen.

Søknaden har en enkel «konsekvensvurderingen», og dette har hele tiden vært intensjonen bak det valgte nivået. Men det betyr ikke at en stiller med «blanke ark» selv om en ikke konkret har foretatt nye undersøkelser av flora og fauna. Fylkesmannens miljøvernavdeling har vært kontaktet, samtidig som nasjonale og regionale databaser og informasjon er sjekket. Årsaken til at dette nivået er valgt, er at det omsøkte tiltaket i bunn og grunn var ment å ha samme omfang som dagens situasjon, og at omsøkt praksis ikke skulle bli vesentlig endret fra de forhold som i dag gjelder i vassdraget.

Et par sentrale forhold går likevel igjen i så godt som samtlige høringsuttalelser, og disse vil bli søkt imøtekommet slik at virkningene blir redusert til et forhåpentligvis akseptabelt nivå for alle parter. Først og fremst er det nedtapping inntil 1 meter som anføres som problematisk. Dette er valgt fordi dette har vært «praksis» år om annet de siste årene. Tilbakemeldingene tyder på at dette er oppfattet som uønsket og problematisk for bruksinteressene rundt innsjøen, med vekt på friluftslivsinteressene.

Omfanget av både private og allmenne friluftslivsinteresser i vassdraget er det andre og gjennomgående elementet i uttalelsene, og de synes også å være undervurdert i søknadsdokumentasjonen.

På grunnlag av disse to hovedinnvendingene, som henger klart sammen, vil søker derfor justere omsøkt «en meters nedtapping» til «inntil 50 cm nedtapping». Ved et jevnt uttak på 0,20 m³/s (12 m³/min) vil dette være innenfor rekkevidde selv de tørreste årene, og størst nedtapping vil skje på høsten. En vil da holde seg godt innenfor det som er angitt som akseptabel «smertegrense» sommerstid. Dette vil gjennomføres ved at vannbehovet tas ned ved at det planlegges å produsere yngel og ikke smolt i anlegget. Søker vi komme tilbake med konkrete planer i forbindelse med NVE-synfaringen og folkemøtet.

Det vises også til gjentakende ønske om at vassdraget skal åpnes opp igjen for opp- og utvandring av sjøaure og ål. Dette er vanskelig og kostbart med eksisterende dam, der det allerede er lagt opp til laksetrapp opp til dammen, men ikke videre det siste spranget opp. Ved bruk av danskenes erfaring med etablering av opplegg for oppvandring av ålelarver i såkalte «ålepas», vil dette være relativt enkelt og lite kostbart å gjennomføre. Sjøaure-oppvandring ligger utenfor søkers kapasitet å få på plass.

Henvisning til ønsket om bruk av «best tilgjengelig teknologi» (BAT på engelsk) er vurdert, og resirkuleringsteknologi som mange sikkert tenker på, behøver slett ikke være «best» teknologi i alle sammenhenger. Slike anlegg medfører helt andre risikoer ved drift, med krav til sikkerhetsopplegg og alarmsystem, vaktordning og dermed høyere bemanning ved et anlegg. Ved slike små og enkle anlegg, vil «best» tilgjengelig teknologi med hensyn på risiko og bemanning faktisk være den her omsøkte og tradisjonelle gjennomstrømmingsteknologien, gitt at det ikke medfører store problem for naturmiljø og nærmiljø.

Fastsetting av Leivanns reelle høyde over havet er problematisk fra kart, og er et gjennomgående problem i slike søknader. Kartverket opererer med ulike høyder på forskjellige kart, og NVE opererer med atter andre høyder i sin innsjødatabase. Det er også tilfellet her, og der er konkret omtalt i søknadsdokumentasjonen. Høringsuttalelsen fra Christopher Mürer viser til at han har målt vannstand 10. oktober til 5,97 moh. Dette høres ut som et godt utgangspunkt, og i den videre prosess bør en slik høyde på 6,0 moh. kunne legges til grunn for «normal vannstand».

Mange har uttalt frustrasjon over at de ikke er tilskrevet direkte, hvilket tydeligvis var ventet. Søker har innhentet utskrifter av eiendomslistene fra både Risør og Kragerø kommuner, samt at naboforhold er sjekket opp mot kartverkets www.seeiendom.no, og på dette grunnlag er det sendt ut brev til langt over 50 privatpersoner. Men særlig i Risør var det stor sprik mellom kartverkets www.seeiendom.no og kommunens utskrift av eiendoms-registeret, så her kan noen ha blitt oversett. Videre er saken lagt ut til ettersyn i begge kommuner, og kunngjort i både Agderposten, Aust-Agder Blad og Kragerø Blad Vestmar.

Oversendelsene fra NVE har også gått til frivillige organisasjoner og offentlig forvaltning i begge fylker. Samtidig er det viktig å understreke at det nok ikke er gjeldende praksis ved slike søknader at alle berørte blir tilskrevet. Gjeldende krav er at de skal tilskrives direkte *dersom vassdragstiltaket skal utføres på deres eiendom*. Og siden vassdragstiltaket er selve installasjonene, ikke virkningene av tiltaket, ansees søkers opplysningsplikt således mere enn innfridd. Noen etterlyser også at de ikke er spurt i den innledende fasen, eller at det ikke har vært noe folkemøte. Det er ikke praksis i slike små saker, bare i større saker der det skal være formell konsekvensutredning og innholdet i denne også er gjenstand for offentlig høring.

Men selv om ikke «alle» er direkte tilskrevet, synes alle vesentlige interesser herved være hørt, og det blir organisert «folkemøte» i forbindelse med NVEs synfaring en gang i 2016.

Vennlig hilsen

Dr.philos. Geir Helge Johnsen
daglig leder